

Nostalgia fiorului nerațional

ÎMBLĂNZIREA SCORPIEI de William Shakespeare ● SMART & TEATRUL "BULANDRA" ● Data reprezentației: 25 mai 2000 ● Regia și ilustrația muzicală: Mihai Măniuțiu ● Decorul: Mihai Mădescu ● Costumele: Janine ● Distribuția: Oana Pellea (Catarina), Marian Rălea (Petruchio), Marin Moraru (Grumio), Mihai Fotino (Gremio), Stelian Nistor (Hortensio), Anca Sigartău (Bianca), Dorin Andone (Tranio), Gabriel Spahiu (Biondello), Theodor Danetti (Baptista), Cornel Brănescu/Adrian Văncică (Lucentio), Constantin Drăgănescu (Vicentio), Constantin Gheznescu/Cornel Brănescu (Pedagogul), Argentina Florescu (Văduva).

Mărturisesc că așteptam cu multă curiozitate spectacolul lui Mihai Măniuțiu. Nu doar pentru că era vorba despre un regizor important (cu atât mai important cu cât e mai controversat - se știe doar) în contact cu un autor important (al cărui nume este scris însă cu litere minuscule în arătosul program de sală, spre deosebire de numele regizorului...), ci și pentru că apucasem să văd, cu ani în urmă, o altă versiune măniuțiană a aceluiași text, pusă în scenă la Teatrul Național din Cluj. Nu mă pot lăuda (din păcate) că țin minte acel spectacol atât de bine încât să mă încumet la un comentariu comparativ; îmi stăruie totuși în memorie, pe lângă câteva imagini scenice opulente, o greu de "prins" atmosferă de tensi-

une psihologică între cei doi protagoniști (întrupați de Miriam Cuibus și Anton Tauf), o atmosferă cumva magică, țesută din pânze reciproce, din elanuri reprimite, din agresivități mimate și supărări adevărate, din atracție și respingere - eternul joc al dragostei, cu învingători învinși, cu victime victorioase...

Actuala variantă repudiază sec orice posibil fior nerațional. Ambianța vizuală - o întindere de "nisip" roșu, vegheată, în fundal, de un ironic pom al cunoașterii, plin de păsărele stilizate în manieră folclorică -, precum și cea sonoră - melodii, probabil, ale unor triburi africane (oricum, așa sună) -, trimite la o lume primitivă din punct de vedere spiritual, aspră și "deșertică", o lume care se conduce după instincte, dar și după calcule, o

lume din care sentimentele au fost alungate fără preget și fără regret. Petruchio nu-și ascunde nici o clipă intenția de a o peți pe Catarina exclusiv în vederea zestrei, "scorpia", la rândul ei, cedează presiunilor matrimoniale doar pentru că a înghițit o oarece cantitate din butoiul cu vin în care cade din greșeală, candida Bianca preia fără zăbavă "armele" abandonate de soră-sa (din fericire, nu și pușca acesteia - găselniță cam zgomotoasă, nu doar la propriu). Ipoteza teoretică a mizanscenei nu e deloc lipsită de interes - și, la rigoare, nici de motivație -, dar, în absența unei dezvoltări mai bogate, ea rămâne o idee de suprafață; spectacolul nu capătă adâncime și "carne", dând, la fel ca și imagistica pe care am descris-o, impresia unui decorativism rece. Nu este un reproș; este, pur și simplu, relatarea unei observații de privitor care ar fi dorit de la spectacol *mai mult* nu în raport cu o reprezentare ideală sau măcar personală, ci în raport cu spectacolul însuși. Un reproș răspicat se referă însă la arhitectura montării, suferind, după părerea mea, de un dezechilibru care o afectează structural și de care se

Marian Rălea și Oana Pellea

leagă, de altfel, senzația insuficienței: o reprezentație care durează două ore și douăzeci de minute (inclusiv pauza) nu poate începe efectiv după o jumătate de oră (măsurată pe ceas) fără ca întregul să nu se resimtă de pe urma acestui handicap inițial. Mai exact, o lungă parte introductivă e folosită pentru "arătarea" personajelor, mai ales cele secundare fiind lăsate să se piardă într-o sumedenie de "acțiuni scenice" (glume, bancuri, strâmbături) care nu doar că nu lumineză conflictul - dimpotrivă! -, dar mai și fărâmițează la nesfârșit așteptarea spectatorului. Iar când, în fine, începe, spectacolul pare grăbit să parcurgă în timpul stabilit cantitatea de text rămasă (text al cărui traducător nu e menționat nicăieri - regretabilă omisiune). Partea a doua

a montării este substanțial mai "adunată", mai viguroasă și mai riguroasă, făcându-te, tocmai, să regreti că relației dintre Catarina și Petruchio nu i se îngăduie o evoluție mai amplă. Și e păcat, pentru că atât Oana Pellea, cât și Marian Râlea au resurse mult mai generoase decât reușesc să dezvăluie acum. Oana Pellea e o Catarina mai puțin îndrăcită decât amenința apariția "înarmată" de la început; este, în schimb, îndărătnică (așa cum spune altă traducere a titlului piesei), țâfnoasă și vanitoasă, disimulând totuși o vulnerabilitate lăuntrică înduioșătoare; actrița ne amintește că e și o foarte bună interpretă de comedie, lăsându-ne, cum ziceam, să ne gândim cu nostalgie la ce ar fi putut face din acest rol dacă i s-ar fi cerut. La fel, Marian Râlea își

reconfirmă, în Petruchio, "văna" histrionică binecunoscută și mult-admirată, fără a ne surprinde însă cu nimic: e "dur", năbădăios, vag mitocan - și cam atât; și el putea mai mult. Ca să nu mai vorbim de Marin Moraru... Sunt "în rol" - știu cât de tare detestă actorii această expresie, dar nu e vina mea că am ocazia să o întrebuițez -, sunt, care va să zică, în rol Anca Sigartău, Mihai Fotino, Theodor Danetti, Stelian Nistor, Constantin Drăgănescu. Ar fi interesant ca Mihai Măniuțiu să reia *Îmblânzirea scorpiei* peste alți vreo zece ani. Dacă om trăi și-om vedea, o să fie interesant de constatat și ce ne-om aminti atunci din spectacolul de acum.

Alice Georgescu

Așteptându-l pe Tartuffe

La Teatrul Național din Iași, *Tartuffe* a avut ultima premieră pe data de 10 mai 1970, în urmă cu 30 de ani, rolul titular fiind, atunci, magistral susținut de Ștefan Dănciulescu. Gestul readucerii pe această scenă a mereu actualei comedii molieresti se cuvine, de aceea, salutat. Cu atât mai mult cu cât tălmăcirea ei scenică, încredințată regizorului Petru Vutcărău, a dovedit că poți fi foarte modern fără să faci apel la teribilisme. Regizor impredictibil, mereu în căutare de soluții care să anime și să păstreze atenția privitorului, Petru Vutcărău, director al Teatrului "Eugène Ionesco" din Chișinău, este, de peste zece ani, o cunoștință prețuită de publicul din România.

Textul a fost citit, decodat și tradus către scenă cu o vădită disponibilitate ludică. A fi serios, ne spune spectacolul, nu înseamnă a fi neapărat rigid și încruntat; a fi serios înseamnă a fi adevărat. Așa stând lucrurile, regizorul, în deplin consens cu spiritul teatrului molieresc, subordonează acțiunea, studiului psihologic. Personajele (cu o singură și incomodă excepție) sunt, astfel definite în modul cel mai minuțios cu putință; logica lor interioară trece impecabil în imaginea scenică asigurată de interpreți. Elmire (Anne Marie Chertic) este o soție virtuoasă, desigur, dar, ca orice femeie normală, este și puținel

cochetă; doamna Pernelle (Tatiana Ionesi) își poartă cu demnitate țâfnoasă cele câteva - foarte puține! - idei fixe, mereu de-a curmezișul evidențelor; Marianne (Doina Deleanu) este, fără îndoială, panicată de perspectiva despărțirii sale de frumusușul și pasionatul Valère (Adi Caraleanu), dar se și amuză pe seama ridicolei decizii a tatălui ei, care vrea s-o arunce în brațele lui Tartuffe; Cléante (Vitalie Bichir) arbitrează cu aristocratică detașare toată întâmplarea, imun la prostia funciară care a declanșat această alertă colectivă; Damis (Doru Aftanasu), excelent în valorificarea parodică a unei partituri fără virtuți deosebite) devine, surprinzător, principalul contestatar al aceleiași prostii; până și cele două cupluri de servitori, simetric imaginate de regie, adică teluricele slujnice din casa lui Orgon (Antonela Cornici și Petronela Grigorescu) și inițiatii într-o perversiuni subtile, însoțitorii enigmatici ai lui Tartuffe (Radu Ghilaș și Bogdan Farcaș - debut frumos, tânărul interpret fiind încă student, în anul al II-lea), dar și pitorescul Servitor (Daniel Busuioc), mumifiatul Portărel (Liviu Manoliu) sau "dubla" lui Constantin Avădanei - Servitorul și Căpitanul - întregesc panoplia unor existențe care depind strict unele de altele.

Acest peisaj uman, policrom și

Ion Sapdaru, Constantin Avădanei, Teodor Corban

TARTUFFE de Molière. Traducerea: A. Toma ● **TEATRUL NAȚIONAL "VASILE ALECSANDRI"** din IAȘI ● Data reprezentației: 20 aprilie 2000 ● Regia: Petru Vutcărău ● Scenografia: Axenti Marfa ● Mișcarea scenică: Victoria Bucun ● Distribuția: Tatiana Ionesi (Doamna Pernelle), Ion Sapdaru (Orgon), Anne Marie Chertic (Elmire), Teodor Corban (Tartuffe), Ada Gârțoman-Suhar (Dorine), Doina Deleanu (Marianne), Adi Caraleanu (Valère), Vitalie Bichir (Cléante), Doru Aftanasu (Damis); în alte roluri: Constantin Avădanei, Liviu Manoliu, Daniel Busuioc, Petronela Grigorescu, Antonela Cornici, Radu Ghilaș, Bogdan Farcaș.